

Úrok z prodlení, poplatek z prodlení

1.4.2015, Mgr. Pavla Krejčí, Zdroj: Verlag Dashöfer

Úrok z prodlení

Význam úroku z prodlení

Úrok z prodlení je vlastně zákonný **majetkový postih dlužníka** za to, že věřiteli včas nesplnil peněžitý dluh nebo jeho část. Má preventivní charakter, slouží jako jakási hrozba, jež má nutit dlužníka k řádnému a včasnému splnění hlavního dluhu ze smlouvy.

Úroky z prodlení je možné požadovat **pouze u plnění peněžitého**. U nepeněžitého dluhu nepřichází úrok z prodlení v úvahu. V případě prodlení dlužníka s plněním peněžitého dluhu je dlužník povinen plnit úrok z prodlení vždy.

§

Právní úpravu úroku z prodlení naleznete v následujících ustanovení § 1970 až 1974 NOZ.

Princip fungování úroku z prodlení demonstruje následující **jednoduchý příklad**:

P

Společnost KAPA, s. r. o., uzavřela se společností ZETA, s. r. o., smlouvu o dílo, na jejímž základě má společnost KAPA, s. r. o., postavit plot okolo výrobního areálu společnosti ZETA, s. r. o. V písemné smlouvě o dílo bylo dohodnuto, že cena díla je splatná do 10 dnů ode dne předání díla. Společnost ZETA, s. r. o., však cenu díla nezaplatí ve smluveném termínu, ale až o jeden měsíc později. Pro případ prodlení byly ve smlouvě sjednány úroky z prodlení ve výši 0,05 % za každý den prodlení z dlužné částky.

Vysvětlení k příkladu:

Společnosti KAPA, s. r. o., vzniká nárok na úhradu úroku z prodlení z dlužné částky, a to za období od splatnosti ceny díla do zaplacení – tedy za jeden měsíc prodlení.

Okamžik vzniku práva na úrok z prodlení

Jak vyplývá z výše uvedeného příkladu, platí se úroky z prodlení **od prvního dne prodlení až do zániku pohledávky**; většinou tedy do jejího zaplacení. Tyto termíny si musí věřitel v případě, že vznese na dlužníka nárok na úrok z prodlení, ujasnit. Pohledávka totiž může zaniknout i jiným zákonem předpokládaným způsobem, např. započtením. Pak je určení termínu zániku pohledávky trochu složitější.

Tip

Velmi často se ve své praxi setkáváme se žalobami, kdy je úrok z prodlení požadován až ode dne podání žaloby, ačkoliv splatnost pohledávky nastala již dříve. Tím se však věřitelé zkracují o své oprávněné nároky. Povinnost dlužníka hradit úroky z prodlení totiž trvá po celou dobu prodlení – tedy od jeho počátku až do zániku dluhu.

Výše úroku z prodlení

Výši úroku z prodlení si mohou smluvní strany dohodnout. Pokud není výše úroku mezi smluvními stranami dohodnuta, pak platí, že je výše úroku z prodlení stanovena nařízením vlády, a to 351/2013

Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob.

Zákonná výše úroků z prodlení

Výše uvedené nařízení stanoví, že výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů.

Repo sazba ČNB

Repo sazba je limitní sazba pro dvoutýdenní repo operace České národní banky. Její výši si můžete ověřit na internetových stránkách České národní banky – www.cnb.cz.

Dohoda o výši úroku z prodlení však není bezbřehá. Věřitel má v souladu s § 1972 NOZ právo dovolat se neúčinnosti ujednání úroku z prodlení, které se odchyluje od zákona tak, že se zřetelem ke všem okolnostem a podmínkám případu zhoršuje jeho postavení, aniž je pro takovou odchylku spravedlivý důvod. Prohlásí-li soud ujednání za neúčinné, použijí se namísto něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v zájmu spravedlivého řešení jinak.

Úroky z prodlení tvoří dle ustanovení NOZ příslušenství pohledávky. Přesto požadavek na ně, může být **uplatněn samostatnou žalobou**.

Pokud uplatníte úroky z prodlení samostatnou žalobou, zaplatíte soudní poplatek vypočtený dle výše požadovaného úroku z prodlení. Pokud budete úroky z prodlení požadovat jako příslušenství pohledávky, pak z úroku z prodlení žádný soudní poplatek nezaplatíte.

Příklad žalobního petitu, v němž je vedle jistiny dluhu požadován nárok na úhradu úroku z prodlení

Žalovaný je povinen zaplatit žalobci 100 000 Kč s 9,25% úrokem ročně za dobu od 1. 3. 2015 do zaplacení.

Vztah úroku z prodlení a smluvní pokuty

Velmi častým omylem v praxi bývá to, že si věřitelé a dlužníci myslí, že v případě, že byla sjednána smluvní pokuta pro případ prodlení s hrazením peněžitého dluhu, nemá již věřitel právo na úrok z prodlení. Tato domněnka je však mylná. Oba nároky lze tedy nárokovat společně. Smluvní pokuta je totiž samostatným nárokem a smluvní strany si ji musejí sjednat. Úrok z prodlení tvoří naopak příslušenství pohledávky a je majetkovou sankcí stanovenou zákonem.

Společnost Zeta, s. r. o., dluží společnosti ROTO, s. r. o., za dodávku 100 ks brusných kotoučů částku 50 000 Kč. Kupní cena byla splatná dne 17. 10. 2014. Pro případ prodlení byla v kupní smlouvě sjednána smluvní pokuta ve výši 0,05 % z dlužné částky za každý den prodlení. Společnost Zeta, s. r. o., se dostala do prodlení s plněním dluhu. Jaké vznikají společnosti ROTO, s. r. o., nároky?

Vysvětlení k příkladu:

Společnost ROTO, s. r. o., může po svém dlužníkovi požadovat:

- smluvní pokutu ve výši 0,05 % z dlužné částky za každý den prodlení,
- úrok z prodlení v zákonem stanovené výši.

Poplatek z prodlení

V určitých zákonem stanovených případech má věřitel v případě prodlení dlužníka požadovat takzvaný **poplatek z prodlení**. Tento případ je v zákoně nyní jen jeden a nenaleznete jej v NOZ, ale v zákoně č. 67/2013 Sb., zákon, kterým se upravují některé otázky související s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty (dále jen „ZOS“).

Právní úpravu poplatku z prodlení pak naleznete v **§ 13 odst. 1 ZOS**. Tato právní úprava se nově dotýká užívání bytu jak na základě nájemního vztahu (běžného nájmu bytu, ale i nájmu družstevního bytu), tak i na užívání bytu na základě vlastnického práva. Právní úprava se dokonce vztahuje i na nebytové prostory, a to v případech, kdy se jedná o nebytové prostory, které se nacházejí v domě s byty. V ostatních případech se právní úprava poplatku z prodlení na nebytové prostory nevztahuje.

Povinnosti, kdy lze poplatek z prodlení využít

Tak jak je nyní poplatek z prodlení koncipován, znamená, že poplatek z prodlení je možné využít pouze majetkový postih dlužníka pro prodlení s peněžitým plněním. Dále je možno žádat **pouze u prodlení s dluhy v případech, kdy je tak stanoveno zákonem**. Jedinými případy, kdy zákon ukládá dlužníkovi, který se dostal do prodlení, povinnost hradit poplatek z prodlení, jsou případy, kdy se nájemce bytu dostane do prodlení s hrazením nájmu či plateb za služby (**§ 697 NOZ**) a dále případ prodlení nájemce při podnikatelském nájmu věcí movitých (**§ 723 NOZ**). V žádném dalším případě zákon s hrazením poplatku z prodlení nepočítá. V ostatních případech prodlení s plněním peněžitého dluhu má dlužník povinnost **hradit úrok z prodlení**.

Jedná se zejména o následující povinnosti:

- prodlení s placením záloh na služby dle **§ 4 ZOS**,
- prodlení s uhrazením nedoplatku/přeplatku z vyúčtování služeb dle **§ 7 ZOS**,
- prodlení s hrazením paušální částky za služby dle **§ 9 odst. 1 ZOS**.

Výše poplatku z prodlení je stanovena v **§ 13 odst. 2 ZOS**. Výše poplatku z prodlení **činí za každý den prodlení 1 promile dlužné částky**, nejméně však **10 Kč za každý, i započatý měsíc prodlení**. Protože se u poplatku z prodlení jedná o institut spojený zejména s nájmem bytu, nebudeme se jím zabývat podrobněji. Společnost s ručením omezeným se s ním ale může setkat tehdy, pokud si pronajímá nebytové prostory v bytovém domě.

Copyright © 2000-2015 by Dashöfer Holding, Ltd. a VERLAG DASHÖFER, nakladatelství, spol. s r.o.
e-mail: info@infoportal.cz

Tento text pochází z on-line databáze Firma profi.

Více informací včetně možnosti objednání naleznete na adrese

<http://www.dashofer.cz/firmaprofi/>